

Posudok diplomovej práce

Meno a priezvisko študenta: **Ing. Michal SANDÁNUS**

Názov diplomovej práce: ***Fenomén vkladania rúk v Biblii. Variácie a význam***

Meno a priezvisko školiteľa: **ThDr. Blažej Štrba, PhD.**

Obsah práce s takmer 70 stranami čistého textu (s. 10 – 69) zodpovedá dôsledne stanovenej téme – vkladanie rúk v Biblii. Prvá časť práce je deskriptívna, čo zodpovedá podnadpisu „variácie“, kým druhá časť (kapitoly 2 a 3) sa zaoberá viac porozumením a výkladom, čo zodpovedá slovu „význam“ v podnadpise.

Prácu predchádza obsah (s. 7 – 9). Po krátkom úvode (s. 10 – 11) nasledujú tri kapitoly (s. 12 – 67) a záver (s. 68 – 69). Potom nasleduje bibliografia (s. 70 – 77) a prílohy tvorené 8 tabuľkami (s. 78 – 102). Prvá kapitola (s. 12 – 23) má empirický charakter a kvantitatívne vymedzuje všetky výskyty predmetného slovného spojenia „klást ruku/y“ v Starom a Novom zákone. Nasledujúce dve kapitoly sú analytickejšie. Zaoberajú sa výkladom a významom predmetnej syntagmy v Starom zákone (2. kap., s. 24 – 42) a v Novom zákone (3. kap., s. 43 – 67). Každá z kapitol je náležite a dôsledne štruktúrovaná. V úvode by bolo vhodné jasnejšie artikulovať metodológiu. Hoci prvá kapitola je empirická, krátky záver by čitateľovi padol vhod. Bohatá príloha, ktorá predkladá usporiadaný výskyt všetkých hebrejských a gréckych predmetných slovies a v ktorom každý prípad má uvedený blízky kontext, je cenným prínosom aj pre ďalší systematický výskum problematiky.

Pre adekvátnosť práce autor pracoval so starobylými textami v hebrejskej i gréckej pôvodine a nemohol sa obísť bez cudzojazyčnej zväčša anglickej literatúry. Hoci téma práce sa nevyhnutne vymedzila predovšetkým na syntagmatický prieskum, kvantum materiálu si vyžadovalo sústavnú dôslednosť a nevyhnutný dialóg s inými autoritami v danej oblasti. Autor vstúpil tak hlboko do problematiky, že v určitej chvíli vyhodnocuje, že preklad Septuaginty „nemusel byť úplne správny“ (s. 19). Rovnako má určitý adekvátne kritický a vyrovnaný pohľad aj na moderné štúdie. Nebolo by možné, aby diplomová práca vstúpila do komplexnej problematiky výkladov v danom širšom kontexte jednotlivých biblických kníh, ktoré pojednávajú vedecké monografie, jednako však autor práce zvládol problematiku usporiadania materiálu a jeho výkladu dostatočne prehľadne a kvalitatívne.

Autorov odborný štýl je vecný a jasný. V empirickejších častiach si pozorovania vyžadovali štylistickú jadrnosť a nevyhnutnú dôslednosť. V analytickejších častiach už štylistická formulácia bola dôležitejšia a občas bolo v pozadí cítiť vplyv z prekladu anglických textov. To však neznižilo kvalitu obsahu. Najmä v záverečných častiach autor formuloval pozorovania a výsledky hutne a výstižne. Štylistický nesprávny čechizmus „jedná sa o“ namiesto slovenského „ide o“ dnes už málokto rozlišuje, ale práca sa vyznačuje štylistickou úhľadnosťou aj jazykovou korektnosťou.

Metodologický postup zodpovedá prístupu k starobylým textom. Autor zohľadňuje pôvodinu, problematiku prekladov predmetných výrazov a ich význam vyhodnocuje v rámci biblického kontextu. Venuje náležitú pozornosť aj viacerým vedeckým štúdiám, ktoré sa venujú danej problematike iba v niektorých biblických knihách. Hoci bol záber Sandánusovho empirického výskumu široký (vychádzal z biblických kníh, ktoré sa líšili jazykom, štýlom, žánrami, teológiou a pochádzajú z časového rozpätia aspoň 6 storočí), vhodne sa oprel o adekvátne špecifické štúdie pre

tie-ktoré biblické knihy, čo mu umožnilo aj dostatočne zaostriť jeho výskum iba na vymedzenú problematiku.

Autor pracuje s kritickými vydaniami Starého a Nového zákona, ktoré sa nedopatrením v zozname bibliografie nenachádzajú, podobne ako softvér Bibleworks, z ktorého ich autor preberal a ktorý on bravúrne využíval. Okrem množstva vedeckej anglickej bibliografie (či už monografie, alebo štúdie vysokej úrovne), objavuje sa aj viacero hesiel nemeckej i francúzskej literatúry. Dôsledné odkazy na literatúru dodávajú práci jednak formálnu transparentnosť, ale aj obsahu hutnosť a spád.

Po stránke bibliografického štýlu, ktorý je v celej práci a jej 178 poznámkach aplikovaný dôsledne, občas sa vyskytujú vecné chybičky ako napr. na s. 11 treba preformulovať „v Starom zákone (2), Septuaginte (3) a...“; na s. 13: Podnadpis „1.1.4.1 Prísaha na pohlavie“ má číslovanie zbytočné; na s. 20, vyjadrenia o (ἐπι)τίθημι v Dan 12,34 treba upraviť podľa pôvodiny; na s. 51 v poznámke pod čiarou č. 123 chýba bodka na konci, kým v nasledujúcej poznámke č. 124 je bodka navyše, ako aj v niektorých iných prípadoch, kde ide stále o jednu a tú istú formálnu chybičku „.“; pri *The Anchor Bible Dictionary* (s. 72) chýba počet zväzkov, pri slovníku H. Panczovej zasa podnadpis; na s. 95, Tabuľka 5, Mk 14,72 – predmet slovesa nie je „plač“.

Kontrola originality práce M. Sandánusa je podľa CRZP 1,55% a podľa Theses 0%, čo svedčí o správnom používaní iných zdrojov.

Prácu navrhujem na cenu dekana Rímskokatolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

Po eventuálnych drobných úpravách celú prácu, alebo jej časť odporúčam na publikovanie.

Otázky k problematike predmetnej téme.

1. Gesto polozenia rúk dvomi starcami na Zuzanu v Dan 12 bolo bez pochyby prijaté komunitou ako záväzné. Išlo o liturgické gesto, právne gesto, alebo nejaké iné? Akú významovú hodnotu malo?
2. V Ježišových slovách v Jn 20,28 ... τὴν χειρὰ σου... καὶ θάλε εἰς τὴν πλευράν μου „... vlož svoju ruku do môjho boku...“ grécky predložka εἰς je preložená „do“, čo je aj vhodné. Slovenské sloveso „vkladať“ má v slovenčine ustálený význam „umiestniť dovnútra“, ako napr. „v. peniaze do“ banky, či „v. prímichný obrázok do knihy“, či „v. plech s kačkou sa do piecky“, či „v. si cukrík do úst“, alebo prenesene „**vložiť ruku do ohňa**“ a pod. V Biblii naproti tomu predmetné syntagmy ani raz nemajú predložku s významom „do (vnútra)“ a ani sloveso nemá predponu typu „v“, ktorá v slovenčine tiež naznačuje, že ide o akt umiestnenia dovnútra. Nebolo by vhodné uvažovať o „kladení rúk (na)“ a nie o „vkladaní rúk (na)“, aspoň v prípade pokiaľ pôjde o biblický text?

Navyššie podľa Historického slovníka slovenského jazyka (1991 – 2008) sa pod cirkevným výrazom „vložiť ruky“ má rozumieť „požehnávať“, čo by v niektorých biblických prípadoch absolútne nedávalo zmysel (napr. Lv 24; Dan 12).

Práca spĺňa excelentne požiadavky kladené na diplomové práce, prevyšuje ich svojím záberom a triezvou vyrovnanosťou predkladá výsledky, ktoré pre exegetické či teologické štúdie na Slovensku môže byť významným zdrojom a podkladom pre ďalší výskum problematiky.

Predloženú diplomovú prácu hodnotím: A, výborne.

V Badíne 14. 5. 2021

Blažej Štrba